

Felhívás cimboraságra

Mindig bosszankodom, amikor fantáziátlan anyukák és apukák vagy tanfelügyelői kedélyű művész bácsik és nénik gyengeelméjűnek tekintik a gyerekeket. Teszik ezt legtöbbször akkor, ha művészetről van szó. Szerintük lila oroszlán nem létezik; a mese csak akkor kell, ha hétköznap is használható erkölcsi értelme van; legfőképpen pedig ne okozzon fejtörést — az sem baj, ha ráillik Karinthy Szabolcska-paródiája: nincsen benne semmi, de az legálább érthető.

Most született egy olyan televízióműsor gyerekeknek, amelyik nem tekintí fejlődésben visszamaradottaknak azokat, akikhez szól. A *Cimbor*a névre keresztelték (Benedek Elek szerkesztett félszázada gyermekújságot ezzel a címmel), a műfaja irodalmi magazin, kéthavonként jelentkezik majd a képernyőn. Szerkesztője Szabó Márta, az első számot Horváth Jenő rendezte, operatőre Szilágyi Virgil. Horgas Béla összekötőszövegét Káldy Nóra mondta el kedves-okosan.

Nem hibátlan műsor. Most mégsem a hibáit akarom sorolni. Inkább azt mondom el, hogy miért örülök a *Cimborának*. Mindenekelőtt azért, mert nem gúgyog,

nem hercigeskedik és nem okít. Azután azért is, mert — nem szavakkal — meggyőzi ifjú nézőit arról, hogy az irodalom nem föltétlenül olyasmi, amin halálra kell unniuk magukat, hanem játék is, vidám dolog is meg szomorú, néha sejtelmes, néha rejtelmes, amin esetleg gondolkodni lehet, vagy csak meg kell érezni, s tán az sem baj, ha rögtön elsőre nem is egészen érthető. (Úgy vagyunk egy kicsit ezzel, mint Juli és a cserkesz Lázár Ervin meséjében: „— Mi a csucsor!... Ezt nem értem — mondta a cserkesz. — Én se — nézett rá Juli. Ennek mind a ketten nagyon megörültek.”)

Lázár Ervinnek egyébként két meséje szerepel a műsorban. Nem a fent említett, hanem *A kék meg a sárga* és *A Mit ugrálsz, hideg?* *A hideg* meg is jelenik a képernyőn, hiszen a televízióban vagyunk, ahol nem mindig elég a „prelegáló módszer”, a főlolvásás — és nem mindig elég a színész arca. (Néha elég. Néha az arc is megjelenít, de ehhez kiválónál is kiválóbb színésznek kell lenni.)

Csoóri Sándor, Tamkó Sirató Károly, Kalász László és Bereményi Géza verseit nemcsak elmondják, hanem Cseh

Tamás meg Sebőék fület gyönyörködtetően el is éneklük. Mi sem természetesebb ennél, még Tinódira sem kell hivatkozni. Vers és dal, irodalom és zene összetartozó testrészek, csak a polgári szalonművészet művelői vontak áthághatatlan határt a műfajok közé.

Mi van még az első *Cimborában*? Benedek István csevegő visszaemlékezése Benedek Elekre és a „nagyapó” egyik meséje a 87 éves székely Gáspár Simon Antal tündéri előadásában; egy fiatal költőné, Kiss Anna önvallomása (bár ez egy kicsit felnőttes volt); pályázat és könyvajánlás, nyenyere és nyelvöltögető, népdal és — leírni is szörnyű! — szürrealisztikus hangulatú vers, megzenésítve. Schütz Ila szemhunyorítása, Bodnár Erika csodálkozó arca, Mensáros bölcse tekintete, Tahitóth csúfondárosága, Huszti főlényes derűje és Tordy komolyságba oltott humora szerezte a legkellemesebb perceket.

Valami nagyon fontosal próbálkoznak a műsor alkotói: rányitni a gyerekek szemét és lelkét a műalkotásra. Abban a korban, amikor még fogékonyak. Amikor még képesek használni a fantáziájukat. Amikor alkotóan tudnak befogadni. Amikor még nem lettek a műélvezést lapos és banális tanulságok szájbarágásával összetévesztő felnőttekké.

Aki bújt, aki nem: én a magam részéről cimborálok a *Cimborával*.

KOLTAI TAMÁS